

architectuur

Gashouder vol nieuwe energie

De gashouder van Sneek, wederom hergebruikt.

FOTO PETER KARSTKAREL

Snakeware, een succesvol bedrijf in het bouwen van websites voor het internet, heeft in Sneek een opmerkelijke nieuwe huisvesting gevonden. De tientallen werknemers gingen vlak voor Kerst in processie over de parkeervlakte van de voormalige veemarkt om daar in de oude gashouder hun computers te installeren.

Deze laatste gashouder in Friesland vertegenwoordigt een brok energieke geschiedenis. Na Leeuwarden (1845) kreeg Sneek als tweede een gasfabriek. Deze werd op 1 oktober 1858 aanbesteed. Albert Breunissen Troost die kort daarvoor uitvoerend architect van het grote weeshuis in de Kruizebroederstraat was, werd na voltooiing directeur van de gasfabriek en bleef daardoor voor Sneek behouden. Hij was een hoogst oorspronkelijke architect die bovendien veel getalenteerde jongemannen in het vak opleidde. Zo werd de Sneider gasfabriek een brandpunt in de architectuurgeschiedenis. Deze stond aanvankelijk op de plek waar later het Martiniplein is gevormd. Later is een nieuwe

Er is geluisterd naar het karakter van de grote cilinder

fabriek aan de andere kant van de stadsgracht, achter de Westersingel, gekomen. Daarbij zijn een grote en, in 1905, een kleine gashouder geconstrueerd.

De grote gashouder is in de jaren zeventig gesloopt, maar de kleine kon de herinnering levend houden. De ijzeren cilinder kreeg een verlengd leven omdat hij kon worden hergebruikt als bovengronds waterbekken. Daartoe was een telescopische binnencilinder aangebracht.

Vitens heeft intussen andere oplossingen gevonden voor de balans in de watervoorraad. De gashouder bleef verweesd achter en dreigde verschroot te worden. Dit industrieel erfgoed had geen monumentenstatus. Kees Kat van Kat architecten uit Sneek

trok zich het droeve lot van de karakteristieke structuur aan, maakte in 2007 plannen voor hernieuwd hergebruik van het negen meter hoge en in doorsnede 23 meter ijzeren gevaarte en zocht een persoon of organisatie die zich er over wilde ontfermen.

Het groeiende Internetbedrijf Snakeware, te krap gehuisvest in Martinistate, zag er wel wat in en met enkele veranderingen is het plan van Kat architecten omarmd. Bij overheid en adviesorganen is het plan goed ontvangen en de vergunningen kwamen snel af. In een half jaar tijd is de ingrijpende verbouwing geklaard. De binnencilinder is weggehaald en onder het stalen dak is de schoorconstructie verwijderd om plaats te maken voor een nieuwe draagconstructie met stalen kolommen met ringen.

In de gesloten cilinder waren ingrepen noodzakelijk: je moet immers naar binnen kunnen en er moet daglicht binnen kunnen vallen. Aan de pleinzijde is met behoud van de bovenrand en de balustrade met overstek een grote wig uit de wand gezaagd met daarnaast de bedrijfsnaam met uit staalplaten gezaagde blokletters.

Voor de lichttoetreding zijn in het ritme van de horizontale geklonken platen liggende vensters uitgespaard. Inwendig is achter de wigvormige uitsnede een glaspui in een warm oranje gespoten aluminium raamwerk geplaatst. Daarachter is de licht overgoten ontvangst met een fraaie, gebogen balie met de letters SNKWR. De ronde ruimte is ingedeeld in een buitenring met aan de zuidzijde vergaderruimten, kantine en een internetcafé en aan de noordzijde beneden en boven de ruime kantoorzalen. Zowel voor het uiterlijk van de gashouder als de inrichting is geluisterd naar het karakter van de grote cilinder. Nergens gezocht, beheerst en smaakvol. De boeiende geschiedenis van de gashouder kreeg er een boeiend, dynamisch hoofdstuk bij.

PETER KARSTKAREL